ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 13ης Οκτωβρίου 2011 *

Στην υπόθεση C-224/10,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Landgericht Baden-Baden (Γερμανία) με απόφαση της 6ης Μαΐου 2010, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Μαΐου 2010, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας κατά

Leo Apelt,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. N. Cunha Rodrigues, πρόεδρο τμήματος, U. Lõhmus, A. Rosas (εισηγητή), A. Ó Caoimh και A. Arabadjiev, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot
γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— ο L. Apelt, εκπροσωπούμενος από τον B. Stege, Rechtsanwalt,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον G. Braun,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Ιουνίου 2011,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 1, 5, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, και 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουλίου 1991, για την άδεια οδήγησης (ΕΕ L 237, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2000/56/ΕΚ της Επιτροπής, της 14ης Σεπτεμβρίου 2000 (ΕΕ L 237, σ. 45, στο εξής: οδηγία 91/439), καθώς και την ερμηνεία του άρθρου 11, παράγραφος 4, της οδηγίας 2006/126/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, για την άδεια οδήγησης (ΕΕ L 403, σ. 18, και διορθωτικό, ΕΕ 2009, L 19, σ. 67).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας που κινήθηκε κατά του L. Apelt για εκ προθέσεως οδήγηση χωρίς άδεια.

Το νομικό πλαίσιο

Η κανονιστική ρύθμιση της Ένωσης

3 Η πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 91/439 ορίζει τα εξής:

«[...] είναι ευκταίο, για τους σκοπούς της κοινής πολιτικής μεταφορών και για να βελτιωθεί η ασφάλεια της οδικής κυκλοφορίας καθώς και για να διευκολυνθεί η κυκλοφορία των προσώπων που εγκαθίστανται σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο εξετάστηκαν για να πάρουν άδεια οδήγησης, να υπάρχει κοινοτικό υπόδειγμα των εθνικών αδειών οδήγησης που θα αναγνωρίζεται αμοιβαία από το κράτη μέλη χωρίς υποχρέωση αλλαγής».

4 Κατά την τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 91/439, προκειμένου να υπάρξει ανταπόκριση στις επιτακτικές ανάγκες της οδικής ασφάλειας, είναι αναγκαίος ο καθορισμός ελάχιστων προϋποθέσεων για τη χορήγηση της άδειας οδήγησης.

5 Το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 91/439 έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη εκδίδουν τις εθνικές άδειες οδήγησης ακολουθώντας το κοινοτικό υπόδειγμα που περιγράφεται στο παράρτημα Ι ή Ια, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας. […]

2. Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν αμοιβαία τις άδειες οδήγησης που εκδίδουν.»

6 Το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής έχει ως εξής:

«1. Η άδεια οδήγησης που προβλέπεται στο άρθρο 1 δίνει δικαίωμα οδήγησης οχημάτων των εξής κατηγοριών:

[...]

κατηγορία Β:

— αυτοκίνητα, με μέγιστη επιτρεπόμενη μάζα μέχρι 3 500 kg των οποίων ο αριθμός των θέσεων καθημένων, εκτός από τη θέση του οδηγού, δεν υπερβαίνει τις οκτώ· [...]

[...]

κατηγορία Δ:

— αυτοκίνητα μεταφοράς προσώπων που έχουν περισσότερες από οκτώ θέσεις καθημένων, εκτός από τη θέση του οδηγού· [...]

2. Στα πλαίσια των κατηγοριών Α, Β, Β+Ε, Γ, Γ+Ε, Δ και Δ+Ε, μπορεί να εκδίδεται ειδική άδεια για την οδήγηση οχημάτων των παρακάτω υποκατηγοριών [...].»

7 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Η χορήγηση της άδειας οδηγήσεως εξαρτάται από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α) η άδεια για τις κατηγορίες Γ και Δ χορηγείται μόνο στους οδηγούς που είναι ήδη κάτοχοι άδειας για την κατηγορία Β».

8 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας έχει ως εξής:

«Η χορήγηση της αδείας οδήγησης προϋποθέτει επίσης:

[...]

β) κανονική διαμονή ή απόδειξη της σπουδαστικής ιδιότητας επί διάστημα τουλάχιστον έξι μηνών στην επικράτεια του κράτους μέλους που χορηγεί την άδεια οδήγησης.»

9 Δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 91/439, το ίδιο πρόσωπο μπορεί να είναι κάτοχος μίας μόνον άδειας οδήγησης.

10 Το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 4, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής ορίζει τα ακόλουθα:

«2. Με την επιφύλαξη της αρχής της εδαφικότητας όσον αφορά την ισχύ των ποινικών και αστυνομικών διατάξεών του, το κράτος μέλος κανονικής διαμονής μπορεί να εφαρμόσει στον κάτοχο άδειας οδήγησης η οποία έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος, τις εθνικές του διατάξεις όσον αφορά τον περιορισμό, την αναστολή, την αφαίρεση ή την ακύρωση του δικαιώματος οδήγησης και, ενδεχομένως, να προβεί, για τους σκοπούς αυτούς, σε αντικατάσταση της άδειας αυτής.

[...]

4. Ένα κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί να αναγνωρίσει σε πρόσωπο στο οποίο εφαρμόζεται, στο έδαφός του, ένα από τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 2, την ισχύ αδείας οδηγήσεως που έχει εκδώσει άλλο κράτος μέλος.»

11 Σύμφωνα με το τμήμα I, Α, σημείο 1, δεύτερο εδάφιο, του παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας 91/439, κάθε υποψήφιος οδηγός μίας κατηγορίας οχήματος, ο οποίος έχει περάσει τη θεωρητική εξέταση για άδεια διαφορετικής κατηγορίας, μπορεί να απαλλαγεί από τις κοινές διατάξεις που προβλέπονται στα σημεία 2 έως 4 του παραρτήματος αυτού.

12 Το τμήμα Ι, Α, σημείο 2, του εν λόγω παραρτήματος καθορίζει το περιεχόμενο της δοκιμασίας για όλες τις κατηγορίες οχημάτων. Οι ειδικές διατάξεις που αφορούν τις κατηγορίες Α και Α1 προβλέπονται στο σημείο 3 του εν λόγω τμήματος Ι, Α, ενώ εκείνες που αφορούν τις κατηγορίες Γ, Γ+Ε, Γ1, Γ1+Ε, Δ, Δ+Ε, Δ1 και Δ1+Ε στο σημείο 4 του ίδιου τμήματος Ι, Α.

13 Το άρθρο 11, παράγραφοι 1 και 4, της οδηγίας 2006/126 ορίζει τα εξής:

«1. Σε περίπτωση που ο κάτοχος άδειας οδηγήσεως, της οποίας η ισχύς δεν έχει λήξει και η οποία έχει εκδοθεί από ένα κράτος μέλος, έχει πλέον την κανονική του διαμονή σε άλλο κράτος μέλος, μπορεί να ζητήσει την ανταλλαγή της άδειάς του με νέα ισοδύναμη. Το κράτος μέλος που ανταλλάσσει την άδεια ελέγχει την κατηγορία για την οποία όντως ισχύει η υποβαλλόμενη άδεια. […]

[...]

4. [Ένα κράτος μέλος αρνείται να χορηγήσει άδεια οδήγησης σε υποψήφιο η άδεια οδήγησης του οποίου υπόκειται σε περιορισμούς, έχει ανασταλεί ή αφαιρεθεί σε άλλο κράτος μέλος.

Ένα κράτος μέλος αρνείται να αναγνωρίσει την ισχύ οιασδήποτε άδειας οδηγήσεως χορηγηθείσας από άλλο κράτος μέλος σε πρόσωπο του οποίου η άδεια οδηγήσεως αποτελεί αντικείμενο περιορισμού, έχει ανασταλεί ή αφαιρεθεί εντός του πρώτου αυτού κράτους μέλους.]

Ένα κράτος μέλος μπορεί επίσης να αρνηθεί να χορηγήσει άδεια οδήγησης σε υποψήφιο, η άδεια του οποίου έχει ακυρωθεί σε άλλο κράτος μέλος.»

Η εθνική νομοθεσία

14 Το άρθρο 28, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της κανονιστικής απόφασης για την πρόσβαση των ιδιωτών στην οδική κυκλοφορία [Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr (Fahrerlaubnis-Verordnung)], της 18ης Αυγούστου 1998 [*BGBl.* (Γερμανική Εφημερίδα της Κυβερνήσεως) 1998 I, σ. 2214], όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των κρίσιμων για την υπόθεση της κύριας δίκης πραγματικών περιστατικών, έχει ως εξής:

«1. Οι κάτοχοι άδειας οδήγησης σε ισχύ εντός της Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) οι οποίοι έχουν τη συνήθη διαμονή τους […] στη Γερμανία δύνανται, με την επιφύλαξη των περιορισμών που προβλέπονται από τις παραγράφους 2 έως 4, να οδηγούν οχήματα στην ημεδαπή, εντός των ορίων των δικαιωμάτων που τους παρέχει η άδειά τους οδήγησης. […]

Το δικαίωμα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 δεν ισχύει για τους κατόχους άδειας οδήγησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου

[...]

3. των οποίων η άδεια οδήγησης αφαιρέθηκε στη Γερμανία προσωρινώς ή οριστικώς με δικαστική απόφαση, ή αφαιρέθηκε με αμέσως εκτελεστή ή αμετάκλητη απόφαση της διοικητικής αρχής, […]».

15 Το άρθρο 21, παράγραφος 2, σημείο 1, του νόμου για την οδική κυκλοφορία (Straßenverkehrsgesetz), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των κρίσιμων για την υπόθεση της κύριας δίκης πραγματικών περιστατικών, προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Τιμωρείται με ποινή φυλάκισης μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή όποιος

1) οδηγεί όχημα ενώ δεν κατέχει την απαιτούμενη προς τούτο άδεια οδήγησης ή ενώ η οδήγηση του έχει απαγορευθεί σύμφωνα με το άρθρο 44 του ποινικού κώδικα ή με το άρθρο 25 του παρόντος νόμου […]».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

16 Στις 14 Δεκεμβρίου 1998, οι αρμόδιες αρχές του διαμερίσματος του Verden (Γερμανία) χορήγησαν στον L. Apelt, Γερμανό υπήκοο, γερμανική άδεια οδήγησης για τις κατηγορίες 1a, 1b, 3, 4 και 5.

17 Στις 23 Ιανουαρίου 2006, ο L. Apelt κατελήφθη να οδηγεί σε κατάσταση μέθης. Την επόμενη ημέρα, η γερμανική αστυνομία του αφαίρεσε την άδεια οδήγησης (polizeiliche Verwahrung).

18 Στις 31 Μαΐου 2006, ο L. Apelt καταδικάστηκε από το Amtsgericht Osterholz-Scharmbeck σε χρηματική ποινή λόγω οδήγησης σε κατάσταση μέθης. Του αφαιρέθηκε η άδεια οδήγησης, ενώ του επιβλήθηκε επίσης ποινή στέρησης του δικαιώματός του να οδηγεί καθώς και απαγόρευση απόκτησης νέας άδειας οδήγησης έως τις 29 Νοεμβρίου 2006.

19 Στις 31 Μαρτίου 2006, ήτοι πριν την έκδοση της δικαστικής απόφασης με την οποία αφαιρέθηκε η άδεια οδήγησης που είχε χορηγηθεί στον L. Apelt από τις γερμανικές αρχές, αλλά μετά το μέτρο αφαίρεσης της άδειας που του επέβαλε η γερμανική αστυνομία, οι αρμόδιες τσεχικές αρχές τον έκριναν ικανό προς οδήγηση οχημάτων κατηγορίας Β χορηγώντας του, αυθημερόν, τη σχετική άδεια. Ο τόπος διαμονής που αναγράφεται στην άδεια αυτή είναι η Γερμανία.

20 Στις 30 Απριλίου 2007, ήτοι μετά την άρση της απαγόρευσης απόκτησης νέας άδειας οδήγησης που του επέβαλε η δικαστική απόφαση του Amtsgericht Osterholz-Scharmbeck, οι τσεχικές αρχές έκριναν τον L. Apelt ικανό προς οδήγηση οχημάτων κατηγορίας Δ. Ως εκ τούτου, του χορήγησαν τη σχετική άδεια αυθημερόν, στην οποία εμφαίνεται ως τόπος διαμονής η Τσεχική Δημοκρατία ενώ αναγράφεται και η ημερομηνία χορήγησης της άδειας οδήγησης για οχήματα κατηγορίας Β, ήτοι η 1η Μαρτίου 2006.

21 Στις 11 Ιουλίου 2009, ο L. Apelt συνελήφθη ενώ οδηγούσε λεωφορείο στην περιφέρεια του δήμου Achern (Γερμανία). Η εισαγγελία ζήτησε από το Amtsgericht Achern να εκδώσει ποινική διάταξη κατά του L. Apelt, καταδικάζοντάς τον για εκ προθέσεως οδήγηση χωρίς άδεια οδήγησης. Το Amtsgericht Achern απέρριψε την αίτηση αυτή για τον λόγο ότι η άδεια οδήγησης κατηγορίας Δ που είχαν εκδώσει οι τσεχικές αρχές μετά την επιβληθείσα από το γερμανικό δικαστήριο άρση απαγόρευσης ήταν έγκυρη εντός της γερμανικής επικράτειας.

22 Η εισαγγελία προσέβαλε τη διάταξη αυτή ενώπιον του Landgericht Baden-Baden, υποστηρίζοντας ότι η άδεια οδήγησης κατηγορίας Β, που ήταν άκυρη στη Γερμανία, αποτελεί απαραίτητο στοιχείο για την εγκυρότητα της άδειας οδήγησης κατηγορίας Δ.

23 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, το Landgericht Baden-Baden αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας 91/439 [...], κατά το οποίο η άδεια οδήγησης για την κατηγορία Δ χορηγείται μόνο στους οδηγούς που είναι ήδη κάτοχοι άδειας για την κατηγορία Β, μπορεί ένα κράτος μέλος να αρνηθεί, δυνάμει των άρθρων 1 και 8, παράγραφοι 2 και 4, της ιδίας οδηγίας, να αναγνωρίσει την ισχύ άδειας οδήγησης χορηγηθείσας από άλλο κράτος για τις κατηγορίες Β και Δ, ιδίως όσον αφορά την κατηγορία Δ, στην περίπτωση κατά την οποία η άδεια οδήγησης κατηγορίας Β χορηγήθηκε στον οδηγό πριν την έκδοση δικαστικής απόφασης για την αφαίρεση της εν λόγω άδειας εντός του πρώτου κράτους μέλους, ενώ η άδεια οδήγησης κατηγορίας Δ χορηγήθηκε μετά την εν λόγω δικαστική απόφαση για την αφαίρεση και μετά την άρση της απαγόρευσης απόκτησης νέας άδειας η οποία είχε επιβληθεί στον οδηγό με την ίδια δικαστική απόφαση;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Δύναται το πρώτο κράτος μέλος να αρνηθεί να αναγνωρίσει την προαναφερθείσα άδεια οδήγησης, ιδίως όσον αφορά την κατηγορία Δ, κατ' εφαρμογή του άρθρου 11, παράγραφος 4, της οδηγίας 2006/126 [...], κατά το οποίο ένα κράτος μέλος αρνείται να αναγνωρίσει την ισχύ οιασδήποτε άδειας οδήγησης χορηγηθείσας από άλλο κράτος μέλος σε πρόσωπο του οποίου η άδεια οδηγήσεως αποτελεί αντικείμενο περιορισμού, έχει ανασταλεί ή αφαιρεθεί εντός του πρώτου αυτού κράτους μέλους, στην περίπτωση κατά την οποία το ενδιαφερόμενο πρόσωπο κρίθηκε ικανό προς οδήγηση οχημάτων των κατηγοριών Β και Δ, αντιστοίχως, την 1η Μαρτίου 2006 και την 30ή Απριλίου 2007, ενώ η επίμαχη άδεια οδήγησης εκδόθηκε την 30ή Απριλίου 2007;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

24 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας 91/439 [...], κατά το οποίο η άδεια οδήγησης για την κατηγορία Δ χορηγείται μόνο στους οδηγούς που είναι ήδη κάτοχοι άδειας για την κατηγορία Β, μπορεί ένα κράτος μέλος να αρνηθεί, δυνάμει των άρθρων 1 και 8, παράγραφοι 2 και 4, της ιδίας οδηγίας, να αναγνωρίσει την ισχύ άδειας οδήγησης χορηγηθείσας από άλλο κράτος για τις κατηγορίες Β και Δ, ιδίως όσον αφορά την κατηγορία Δ, στην περίπτωση κατά την οποία η άδεια οδήγησης κατηγορίας Β χορηγήθηκε στον οδηγό πριν την έκδοση δικαστικής απόφασης για την αφαίρεση της εν λόγω άδειας εντός του πρώτου κράτους μέλους, ενώ η άδεια οδήγησης κατηγορίας Δ χορηγήθηκε μετά την εν λόγω δικαστική απόφαση για την αφαίρεση και μετά την άρση της απαγόρευσης απόκτησης νέας άδειας η οποία είχε επιβληθεί στον οδηγό με την ίδια δικαστική απόφαση.

25 Επιπλέον, επισημαίνεται ότι το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι μολονότι η άδεια οδήγησης κατηγορίας Β εκδόθηκε από τις τσεχικές αρχές πριν την έκδοση, στη Γερμανία, δικαστικής απόφασης για την αφαίρεση της άδειας οδήγησης του L. Apelt, η εν λόγω τσεχική άδεια οδήγησης χορηγήθηκε αφότου η γερμανική άδεια οδήγησης είχε αφαιρεθεί από τη γερμανική αστυνομία, καθώς και ότι τόσο το μέτρο της αφαίρεσης από την αστυνομία όσο και η αφαίρεση με δικαστική απόφαση δικαιολογούνται από λόγους υφιστάμενους κατά τον χρόνο έκδοσης από τις τσεχικές αρχές της άδειας οδήγησης κατηγορίας Β. Εκτός αυτού, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει το γεγονός ότι ο τόπος διαμονής του L. Apelt που αναγράφεται στην τελευταία αυτή άδεια είναι η Γερμανία.

26 Βάσει όμως του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, της οδηγίας αυτής, η χορήγηση της άδειας οδήγησης προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, την «κανονική διαμονή ή απόδειξη της σπουδαστικής ιδιότητας επί διάστημα τουλάχιστον έξι μηνών στην επικράτεια του κράτους μέλους που χορηγεί την άδεια οδήγησης».

27 Επομένως, για να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, το υποβαλλόμενο ερώτημα πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αφορά το ζήτημα αν, κατ' ουσίαν, τα άρθρα 1, παράγραφος 2, 5, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, και 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439 απαγορεύουν στο κράτος μέλος υποδοχής να αρνείται να αναγνωρίσει άδεια οδήγησης οχημάτων των κατηγοριών Β και Δ, χορηγηθείσας από άλλο κράτος μέλος, πρώτον, όταν ο κάτοχος της επίμαχης άδειας οδήγησης έχει κριθεί ικανός προς οδήγηση οχημάτων κατηγορίας Β κατά παράβαση του όρου κανονικής διαμονής, μετά την αφαίρεση της άδειας οδήγησης που του χορήγησε το πρώτο κράτος μέλος από την αστυνομία του εν λόγω κράτους αλλά πριν την έκδοση, στο πρώτο κράτος μέλος, δικαστικής απόφασης για την αφαίρεση της άδειας οδήγησης, και, δεύτερον, όταν στον κάτοχο της επίμαχης άδειας έχει χορηγηθεί άδεια οδήγησης για οχήματα της κατηγορίας Δ μετά την έκδοση της εν λόγω δικαστικής απόφασης για την αφαίρεση και μετά την άρση της απαγόρευσης απόκτησης νέας άδειας οδήγησης.

28 Κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 91/439 προβλέπει την αμοιβαία αναγνώριση, χωρίς καμιά διατύπωση, των αδειών οδήγησης που εκδίδουν τα κράτη μέλη. Η διάταξη αυτή επιβάλλει στα κράτη μέλη σαφή και συγκεκριμένη υποχρέωση, η οποία δεν αφήνει κανένα περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά τα μέτρα τα οποία πρέπει να λάβουν προκειμένου να συμμορφωθούν προς αυτήν (απόφαση της 19ης Μαΐου 2011, C-184/10, Grasser, Συλλογή 2011, σ. I-4057, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

29 Στο κράτος μέλος εκδόσεως της άδειας απόκειται να διαπιστώσει εάν πληρούνται οι ελάχιστες προϋποθέσεις που επιβάλλει το δίκαιο της Ένωσης, ιδίως οι σχετικές με τη διαμονή και με την ικανότητα οδηγήσεως προϋποθέσεις τις οποίες ορίζει το άρθρο 7, παράγραφος 1, της ως άνω οδηγίας και, ως εκ τούτου, εάν δικαιολογείται η έκδοση άδειας οδηγήσεως (προαναφερθείσα απόφαση Grasser, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

30 Εφόσον οι αρχές κράτους μέλους έχουν εκδώσει άδεια οδήγησης σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 91/439, τα λοιπά κράτη μέλη δεν δικαιούνται να εξετάσουν εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εκδόσεως τις οποίες ορίζει η οδηγία αυτή. Ειδικότερα, η κατοχή άδειας οδήγησης εκδοθείσας σε άλλο κράτος μέλος πρέπει να συνιστά απόδειξη ότι ο κάτοχος της άδειας αυτής πληρούσε, κατά τον χρόνο εκδόσεως, τις ως άνω προϋποθέσεις (προαναφερθείσα απόφαση Grasser, σκέψη 21 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

31 Εντούτοις, από την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο στις 20 Νοεμβρίου 2008 στην υπόθεση C-1/07, Weber (Συλλογή 2008, σ. I-8571), προκύπτει ότι τα άρθρα 1, παράγραφος 2, και 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439 δεν εμποδίζουν ένα κράτος μέλος να αρνηθεί να αναγνωρίσει στο έδαφός του το δικαίωμα οδήγησης που απορρέει από άδεια οδήγησης χορηγηθείσα από άλλο κράτος μέλος σε πρόσωπο στο οποίο έχει επιβληθεί μέτρο αφαίρεσης της άδειας οδήγησης στο έδαφος του πρώτου κράτους μέλους, ακόμη και αν η αφαίρεση αυτή απαγγέλθηκε μετά τη χορήγηση της εν λόγω άδειας, όταν η τελευταία ελήφθη ενόσω ίσχυε μέτρο αναστολής της άδειας που χορηγήθηκε εντός του πρώτου κράτους μέλους και εφόσον τόσο το εν λόγω μέτρο αντιστολής όσο και το μέτρο αφαίρεσης δικαιολογούνται από λόγους που υπήρχαν κατά την ημερομηνία χορήγησης της δεύτερης άδειας οδήγησης.

32 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, η δικαστική απόφαση που επέβαλε το μέτρο αφαίρεσης της άδειας οδήγησης εκδόθηκε μετά την εκ μέρους των τσεχικών αρχών χορήγηση στον L. Apelt άδειας οδήγησης οχημάτων κατηγορίας Β. Εντούτοις, η εν λόγω τσεχική άδεια οδήγησης εκδόθηκε μετά την αφαίρεση από τη γερμανική αστυνομία της άδειας οδήγησης που είχε χορηγηθεί στον L. Apelt στη Γερμανία.

33 Όπως επισήμανε και το αιτούν δικαστήριο, το εν λόγω μέτρο αφαίρεσης μπορεί να θεωρηθεί ως μέτρο αναστολής του άρθρου 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439. Επομένως, η οδηγία αυτή δεν απαγορεύει στις γερμανικές αρχές να αρνηθούν να αναγνωρίσουν στο έδαφός τους την άδεια οδήγησης κατηγορίας Β που χορήγησαν στον L. Apelt οι τσεχικές αρχές, δεδομένου ότι τόσο το μέτρο αφαίρεσης που εφάρμοσε η γερμανική αστυνομία όσο και το μέτρο της αφαίρεσης με δικαστική απόφαση δικαιολογούνται από λόγους υφιστάμενους κατά τον χρόνο έκδοσης της τσεχικής άδειας οδήγησης.

34 Εν πάση περιπτώσει, υπενθυμίζεται ότι από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου προκύπτει ότι ο αναγραφόμενος στην εν λόγω άδεια οδήγησης τόπος διαμονής είναι η Γερμανία. Η μη τήρηση όμως του όρου της κανονικής διαμονής κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, της οδηγίας 91/439 αρκεί αφ' εαυτής για να δικαιολογήσει την άρνηση κράτους μέλους να αναγνωρίσει άδεια οδήγησης εκδοθείσα από άλλο κράτος μέλος.

35 Συγκεκριμένα, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το άρθρο 1, παράγραφος 2, το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, καθώς και το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439 δεν αποκλείουν τη δυνατότητα του κράτους μέλους υποδοχής να αρνηθεί να αναγνωρίσει στο έδαφός του την εκδοθείσα σε άλλο κράτος μέλος άδεια οδήγησης, όταν από τα στοιχεία που αναγράφονται στην άδεια αυτή προκύπτει ότι δεν τηρήθηκε η προβλεπόμενη στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, της εν λόγω οδηγίας προϋπόθεση της κανονικής διαμονής (προαναφερθείσα απόφαση Grasser, σκέψη 33).

36 Κατά συνέπεια, οι γερμανικές αρχές δικαιούνταν να αρνηθούν να αναγνωρίσουν άδεια οδήγησης κατηγορίας Β όπως αυτή που χορήγησαν οι τσεχικές αρχές στον L. Apelt.

37 Όσον αφορά το ζήτημα αν κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί να αναγνωρίσει άδεια οδήγησης κατηγορίας Δ όπως αυτή που χορήγησαν οι τσεχικές αρχές στον L. Apelt,

επισημαίνεται ότι από το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας 91/439 προκύπτει ότι άδεια για την κατηγορία Δ χορηγείται μόνο στους οδηγούς που είναι ήδη κάτοχοι άδειας για την κατηγορία Β.

38 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, δεδομένου ότι οι προϋποθέσεις που προβλέπονται για τη χορήγηση άδειας οδήγησης κατηγορίας Δ είναι αυστηρότερες από τις αντίστοιχες που απαιτούνται για τη χορήγηση άδειας οδήγησης κατηγορίας Β, και ότι στον L. Apelt χορηγήθηκε άδεια οδήγησης κατηγορίας Δ κατά τον χρόνο μετά την άρση της απαγόρευσης απόκτησης νέας άδειας οδήγησης, η ημερομηνία χορήγησης άδειας οδήγησης για οχήματα της κατηγορίας Β η οποία αναγράφεται στην εν λόγω άδεια οδήγησης κατηγορίας Δ δεν μπορεί να επηρεάζει την υποχρέωση αμοιβαίας αναγνώρισης των αδειών οδήγησης που επιβάλλει η οδηγία 91/439.

39 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

40 Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 91/439, η άδεια οδήγησης που προβλέπει το άρθρο 1 της οδηγίας αυτής παρέχει δικαίωμα οδήγησης οχημάτων διαφόρων κατηγοριών. Στο πλαίσιο των κατηγοριών αυτών, μπορεί να εκδίδεται ειδική άδεια για την οδήγηση οχημάτων διαφόρων υποκατηγοριών, όπως ορίζει το άρθρο 3, παράγραφος 2, της ίδιας οδηγίας.

41 Προς τούτο, η άδεια οδήγησης κατηγορίας Β παρέχει δικαίωμα οδήγησης οχημάτων με μέγιστη επιτρεπόμενη μάζα μέχρι 3 500 kg των οποίων ο αριθμός των θέσεων καθημένων, εκτός από τη θέση του οδηγού, δεν υπερβαίνει τις οκτώ. Αντιθέτως, η άδεια οδήγησης κατηγορίας Δ παρέχει δικαίωμα οδήγησης αυτοκινήτων μεταφοράς προσώπων που έχουν περισσότερες από οκτώ θέσεις καθημένων, εκτός από τη θέση του οδηγού.

42 Όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 33 των προτάσεών του, η εν λόγω διάκριση σε κατηγορίες και υποκατηγορίες καθιστά δυνατό τον καθορισμό, για εκάστη των κατηγοριών και υποκατηγοριών, των ελάχιστων προϋποθέσεων υπό τις οποίες πρέπει να χορηγείται άδεια οδηγήσεως.

43 Πιο συγκεκριμένα, η οδηγία 91/439 προβλέπει, στα παραρτήματα ΙΙ και ΙΙΙ αυτής, ένα πλέγμα βασικών προϋποθέσεων κοινό σε όλες τις κατηγορίες αδειών οδήγησης. Για τη χορήγηση οιασδήποτε άδειας οδήγησης πρέπει να πληρούνται οι ελάχιστες προϋποθέσεις του κοινού αυτού πλέγματος. Πρόκειται, επί παραδείγματι, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 37 των προτάσεών του, για την ικανότητα ελέγχου του οχήματος ούτως ώστε να αποτρέπεται η δημιουργία επικίνδυνων καταστάσεων, καθώς και για την ικανότητα προσήκουσας αντιδράσεως στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ανακύπτουν τέτοιες καταστάσεις ή ακόμη για τη γνώση των κανόνων που σχετίζονται με την τήρηση των αποστάσεων ασφαλείας μεταξύ των οχημάτων, την απόσταση πεδήσεως και τη σταθερότητα του οχήματος της οικείας κατηγορίας.

44 Πέραν των ελάχιστων αυτών προϋποθέσεων, προβλέπονται ειδικές δοκιμασίες για κάθε κατηγορία και, ιδίως, για την κατηγορία Δ.

45 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, από το τμήμα Ι, Α, σημείο 1, δεύτερο εδάφιο, του παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας 91/439, προκύπτει ότι ο υποψήφιος οδηγός μιας κατηγορίας οχήματος ο οποίος έχει περάσει τη θεωρητική εξέταση για άδεια διαφορετικής κατηγορίας μπορεί να απαλλαγεί από τις δοκιμασίες που προβλέπονται για τον έλεγχο των γνώσεων όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις νομικές διατάξεις οδικής κυκλοφορίας.

46 Επομένως, τόσο από το γράμμα όσο και από τη διάρθρωση της οδηγίας 91/439 προκύπτει ότι η άδεια οδήγησης για οχήματα της κατηγορίας Β συνιστά αναγκαίο προαπαιτούμενο για τη χορήγηση άδειας οδήγησης για οχήματα της κατηγορίας Δ.

47 Επομένως, είναι αντίθετο προς τον σκοπό της οδικής ασφάλειας που περιλαμβάνεται στην πρώτη και στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 91/439 να μην επιτρέπεται σε κράτος μέλος να αρνείται την αναγνώριση άδειας οδήγησης για οχήματα της κατηγορίας Δ εκδοθείσας δυνάμει άδειας για οχήματα της κατηγορίας Β που ενέχει πλημμέλειες οι οποίες δικαιολογούν τη μη αναγνώριση της τελευταίας αυτής άδειας.

48 Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται ότι, όταν κράτος μέλος μπορεί, στηριζόμενο στην οδηγία 91/439, να αρνείται να αναγνωρίσει την ισχύ άδειας οδήγησης για οχήματα της κατηγορίας Β εκδοθείσας από τις αρχές άλλου κράτους μέλους, δικαιούται ομοίως να μην αναγνωρίζει την ισχύ άδειας οδήγησης για οχήματα της κατηγορίας Δ η οποία έχει εκδοθεί δυνάμει της εν λόγω άδειας οδήγησης για οχήματα της κατηγορίας Β.

49 Δεδομένου ότι η άδεια οδήγησης κατηγορίας Β την οποία εξέδωσαν οι τσεχικές αρχές ενέχει πλημμέλειες που δικαιολογούν τη μη αναγνώρισή της, το άρθρο 1, παράγραφος 2, το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, καθώς και το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439 δεν αποκλείουν τη δυνατότητα των γερμανικών αρχών να αρνηθούν να αναγνωρίσουν και την άδεια οδήγησης για οχήματα της κατηγορίας Δ την οποία χορήγησαν οι τσεχικές αρχές στον L. Apelt δυνάμει της άδειάς του οδήγησης για οχήματα της κατηγορίας Β.

50 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο πρώτο ερώτημα είναι ότι το άρθρο 1, παράγραφος 2, το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, καθώς και το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439 δεν απαγορεύουν στο κράτος μέλος υποδοχής να αρνείται να αναγνωρίσει άδεια οδήγησης οχημάτων των κατηγοριών Β και Δ, χορηγηθείσας από άλλο κράτος μέλος, πρώτον, όταν ο κάτοχος της επίμαχης άδειας οδήγησης έχει κριθεί ικανός προς οδήγηση οχημάτων κατηγορίας Β κατά παράβαση του όρου κανονικής διαμονής, μετά την αφαίρεση της άδειας οδήγησης που του χορήγησε το πρώτο κράτος μέλος από την αστυνομία του εν λόγω κράτους αλλά πριν την έκδοση, στο πρώτο κράτος μέλος, δικαστικής απόφασης για την αφαίρεση της άδειας οδήγησης, και, δεύτερον, όταν

στον κάτοχο της επίμαχης άδειας έχει χορηγηθεί άδεια οδήγησης για οχήματα της κατηγορίας Δ μετά την έκδοση της εν λόγω δικαστικής απόφασης για την αφαίρεση και μετά την άρση της απαγόρευσης απόκτησης νέας άδειας οδήγησης.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

51 Λαμβανομένου υπόψη ότι τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης της κύριας δίκης εκτυλίχθηκαν κατά τη διάρκεια των ετών 2006 και 2007 και, ως εκ τούτου, πριν τη θέση σε εφαρμογή του άρθρου 11, παράγραφος 4, της οδηγίας 2006/126, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

52 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 1, παράγραφος 2, το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', καθώς και το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουλίου 1991, για την άδεια οδήγησης, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία

2000/56/ΕΚ της Επιτροπής, της 14ης Σεπτεμβρίου 2000, δεν απαγορεύουν στο κράτος μέλος υποδοχής να αρνείται να αναγνωρίσει άδεια οδήγησης οχημάτων των κατηγοριών Β και Δ, χορηγηθείσας από άλλο κράτος μέλος, πρώτον, όταν ο κάτοχος της επίμαχης άδειας οδήγησης έχει κριθεί ικανός προς οδήγηση οχημάτων κατηγορίας Β κατά παράβαση του όρου κανονικής διαμονής, μετά την αφαίρεση της άδειας οδήγησης που του χορήγησε το πρώτο κράτος μέλος από την αστυνομία του εν λόγω κράτους αλλά πριν την έκδοση, στο πρώτο κράτος μέλος, δικαστικής απόφασης για την αφαίρεση της άδειας οδήγησης, και, δεύτερον, όταν στον κάτοχο της επίμαχης άδειας έχει χορηγηθεί άδεια οδήγησης για οχήματα της κατηγορίας Δ μετά την έκδοση της εν λόγω δικαστικής απόφασης για την αφαίρεση και μετά την άρση της απαγόρευσης απόκτησης νέας άδειας οδήγησης.

(υπογραφές)